

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

גרנולה = תערובת דגן ופירות

המשך למבואר בגיליון הקודם (מספר 342), הוראת **גדולי ופוסקי הדור** ששיבולת שועל שלנו הנקרא 'קוואקר' הינה השיבולת שועל של חז"ל, שהוא אחד מחמשת מיני דגן, וכשר למצה לרגישי גלוטן, וכן מברכים על פתו 'המוציא' ועל פת הבאה בכיסנין 'מזונות'. לפי הנחה זו, צריך לדעת מה מברכים על הגרנולה שהמרכיב החשוב והגדול ביותר שיש בה הוא שיבולת שועל, והרי בחמשת מידי דגן יש אופנים שברכתם 'מזונות', ואילו מאכל שאינו מחמשת מיני דגן בכל אופן ברכתו 'האדמה'.

נושא הגיליון הנוכחי (מספר 343) ברכת 'גרנולה', ברכה ראשונה וברכה אחרונה, האם קיים הבדל בדיני הברכות לפניה ולאחריה בין המקרים הבאים: קלוי, מבושל על האש, בכלי ראשון, בעירוי מכלי ראשון, מעורב בחלב קר / יוגורט / משקה חלב / שייק פרי. חטיף שהגרעינים דבוקים כאחד על ידי דבש, חטיף מצופה שוקולד. עוגיות גרנולה.

קיצון איש נאיש: 'גרנולה' הינה תערובת של דגנים ופירות מיובשים, המבוססת על פתיתי שיבולת שועל (לעיתים הם הרוב ולעיתים פחות מרוב), בתוספת חלק מהרכיבים הבאים (כפי שמופיע על האריזות השונות): צימוקים, חיטה קלוייה, זרעי פשתן, חמוציות, אורז תפוח, תמרים, תפוחים, בננות, גרעיני חמניה, גרעיני דלעת, אגוזי מלך, אגוזי פקאן, אגוזי לוז, בוטנים, שקדים, קשיו, קוקוס, שומשום, סויה תפוחה, כוסמת, צ'יה, קינואה, קינמון, שמן, חמאת בוטנים, דבש, סוכר, סילאן, חומרי טעם וריח. חשוב לציין, שרוב הגרנולה המשווקת כיום מכילה גלוטן ואינה מתאימה לרגישי גלוטן. ניתן להשיג גרנולה מיוחדת ללא גלוטן.

סיפר הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א בעת שדיברתי עם הג"ר משה יהודה לוב לנדא זצ"ל, לשמוע את דעתו לגבי ברכת הגרנולה, הוא חיך ואמר "אין כזה דבר גרנולה". וביאר את דבריו, שגרנולה הוא שם כללי לתערובות דגנים ופירות, ולמעשה כל מפעל מחליט לעצמו איזה מינים להכניס בתערובת, ואיזה כמות מכל דבר, גרגרים שלמים או חתוכים, קלויים או מבושלים, ועוד, וכן בגרנולה מאפה בית יש הרבה סוגי מתכונים, ושינוי המציאות גורם לעיתים לשינוי הברכה, ולכן כדי לברר את ההלכה צריך לדעת את מציאות הייצור העדכנית של המוצר המסוים.

בגיליון מובא עיקרי הכללים אחרי בירור רבני 'הילכתא' עם מומחי כשרות ברחבי העולם, כדי שכל אחד יוכל לדעת מה הברכה בסוג שלפניו.

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

ברכת תערובת 'גרנולה'

מזונות או האדמה?

לא אשתני למעיליותא: מבואר בגמ' (ברכות דף לז.) הכוסס חיטה במברך עליה 'בורא פרי האדמה'. ומפרש רש"י (ד"ה הכוסס) 'כמות שהיא'. ומבואר שרק באפית בלילת קמח ומים משתנה הברכה ל'המוציא', ו'מזונות', אך האוכל גרעינים שלמים כפי שהם, במברך עליהם 'בורא פרי האדמה'. טעם הדין מבאר **הערוך השולחן** (סימן רח סעיף ט) שהאוכל חיטה כמות שהיא ללא טחינה וכדומה, אין עליה שם של פת או מזון, ולשון הפסוק וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַּתְךָ מִדְּבַר כֶּשֶׁאֱכַלְתָּ פֶת, ולא בכוסס חטיף שדינו ככל פרי האדמה, מפני שלא השתנה לעילויא של פת או מזונות. וכך נפסק בשו"ע (סימן רח סעיף ד) שאם אכל דגן חי או קלוי או שלוק והגרעינים שלמים, במברך 'בורא פרי האדמה' ואחריו 'בורא נפשות'. וביאר **המשב"ב** (ס"ק טו) את כוונת השו"ע 'והגרעינים שלמים' שלא שבר את הגרעינים מתחילה, וגם לא התמעכו כלל על ידי הבישול, ולכן לא נחשבים מזון, ונשאר ברכתם כשאר פרי האדמה.

1. ברכה ראשונה

אשתני למעיליותא: תמצית

הדינים המבוארים בשו"ע ובמשב"ב (סימן רח סעיפים א-ד): בארבעת האופנים הבאים ברכת גרעיני דגן מבושלים 'בורא מיני מזונות' ועל המחית' ללא ספק.

- הגרעינים מחולקים לחתיכות לפני הבישול, (שו"ע סימן רח סעיף ב, ומשב"ב ס"ק ג ס"ה).
- הסירו את קליפת הגרעינים עם חלק מהגרעינים לפני הבישול, (שו"ע סימן רח סעיף ד, ומשב"ב ס"ק טו, שער הציון אות כב).



וְלַעֲרֹב עֲרֹבֹב

בשנת ה'תשפ"ב חגנו לרגל בירור דברי חכמים ופוסקים בנושא:

הלכות עירוב המצוות

ע"פ הגאון

רב חיים יוסף פריש שליט"א

העורך: יעקב בן-ציון

עורך כשר לטוב: ד"ר חיים יוסף / ראש המכון / ראש המוסדות / ראש המוסדות / ראש המוסדות

השירותים יעקב בן-ציון

בית דין

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

בית דין

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

בית דין

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע

פירוש השו"ע



- הגרעינים נמעכו או נדבקו יחד על ידי הבישול, (משנ"ב ס"ק ג ס"ק ו, שער הציון אות יח).
 - הסירו את הקליפה החיצונית של הגרעינים, וגם נדבקו קצת בבישול, (משנ"ב ס"ק ד, שער הציון אות ט).
- ספק:** אם רק הסירו את הקליפה, והגרעינים נשארו שלמים לגמרי, או שלא נמעכו היטב בבישול, אלא מעט בלבד, יש ספק האם יש להם חשיבות של דגן, וראוי לאכלם רק בתוך הסעודה. (משנ"ב ס"ק טו, שער הציון ס"ק יח).

כלי ראשון מבושל: ההגדרה של גרעינים מבושלים במים, היינו בבישול בכלי על האש, או בבישול בכלי ראשון שהיה על האש וכעת הסירו מעל האש ועדיין היד סולדת בו, אבל כלי ראשון שאין היד סולדת בו אינו מבושל (שו"ע סימן שיח סעיף ט, משנ"ב סימן קסח ס"ק סד). ובעירוי מכלי ראשון הסתפקו האחרונים לגבי 'חביצא' האם יש לזה דין בישול (שו"ע סימן קסח ומשנ"ב ס"ק נב). ולגבי שבת אסור לערות מכלי ראשון על מאכל שאינו מבושל, כי הסכימו האחרונים שיעירי מבשל כדי קליפה (שו"ע סימן שיח סעיף י, משנ"ב ס"ק עד).

2. ברכה אחרונה

'על המחיה': גרעינים מבושלים שברכתם מזונו, מברך אחריהם לכל הדעות 'על המחיה' (שו"ע סימן רח סעיף ב).

ספק 'על האדמה': ולגבי גרעינים שאינם מבושלים שברכתם 'האדמה', דינן הספק **בתוס'** (ברכות דף לו. ז"ה הכוס), והבאר **בשו"ע** (סימן רח סעיף ד), האם מברכים עליהם מעין ג', ואף שלא יכול לומר 'על המחיה' ועל הכלכלה' יאמר 'על האדמה' ועל פרי האדמה, שלא מצינו ברכת 'על המחיה' ועל הכלכלה' רק כאשר בירך עליהם מתחילה 'בורא מיני מזונות', או דלמא יברך 'בורא נפשות רבות' כיון שלא מצינו שתקנו נוסח כזה. ולכן נכון להחמיר שאין לאכול קליות או חטים שלוקות אלא בתוך הסעודה, שברכת המזון פוסרתן. וכתב **המשנ"ב** (ס"ק יח) שאם אירע שאכל את הגרעינים לא בתוך הסעודה, יברך עליהם ברכה אחרונה 'בורא נפשות', כי מעיקר הדין כך צריך לברך.

ומעיקר הדין לדעת הג"ר **שלמה זלמן אויערבער זצ"ל** (ברכת הנהנין עמוד קמז) לא צריך להימנע מזלמן גרעיני דגן שלמים שלא בתוך הסעודה, ולא הביא השו"ע את שיטת התוס' שהחמירו בדבר, אלא לומר שיש הידור בדבר.

3. הלך אחר הרוב

רוב ומיעוט: מבואר **בשו"ע** (סימן רח סעיף ב) לגבי ברכת חמשת מיני דגן, אפילו שעירב בהם דבש וכדומה בכמות גדולה יותר מהם והדגן הוא המיעוט, מברך 'בורא מיני מזונות' ו'על המחיה'. וכתב **בשער הציון** (סימן רח ס"ק כז), שלדעת **האבן העזר**, וכך גם דעת **המפרי מגדים והיד אפרים** (סימן רח מ"א ב), דווקא באופן שברכת הדגן 'בורא מיני מזונות' אף שהוא מיעוט הוא העיקר, אף בדגן שברכתו 'בורא פרי האדמה', הדגן בטל לרוב. וחולק בזה על **המגן אברהם** שגם כאשר ברכת האדמה, יש בו חשיבות והוא העיקר.

סלט פירות: וחלקו הפוסקים בברכת תערובות ניכרת כמו 'סלט פירות חיים' (לפי דעת **החיי אדם** ככלל נא סעיף יג כלל נד סריכט (ט) והג"ר ז"ל) סעיף יז, צריך לברך על כל מין את ברכת הראיה. ולדעת **הפרי מגדים** (פתיחת הלכות ברכות אות יא) **והדר חיים** הובאו **במשנ"ב** (סימן ריב ס"ק א), מברך ברכה אחת על הרוב ופוסטא את המיעוט. וכתב **הביאור הלכה** (סימן ריב ז"ה אם העיקר, ובשע"ב ס"ק ב) שלמעשה יש בזה ספק ברכות להקל ולא יברך אלא ככרכת הרוב.

לפי זה הורו הגרש"ו **אויערבער זצ"ל** והגר"ש **אלישיב זצ"ל** (וזאת הברכה פרק יב) לגבי סלט פירות שמעורב בו כמה מינים, לברך על הכל כברכת הרוב. ולדעת הג"ר **יחזקאל אברמסקי זצ"ל** (קב ונקי חלק שני סימן

1), והגר"ש **אלישיב זצ"ל** (קב ונקי חלק שני סימן ג, פסקי הגר"ש עמוד פ) תערובת של חתיכות גדולות מברך שתי ברכות. חתיכות קטנות מברך ברכה אחת על הרוב. ואם נתבשלו או נכבשו יחד שאחד נותן טעם בשני, מברכים על הרוב ופוסטא את המיעוט. ולדעת הג"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** (שבט הלוי חלק ז סימן כז אות ז), חלק י סימן מז) להלכה מברך על כל מין לחוד את ברכתו הראויה.

4. מה למעשה?

מבושל מזונו: לענין 'ברכת גרנולה', כתבו בספרים **זאת הברכה** (בירור הלכה סימן כז אות ד ס"ק ה עמוד 288). **שערי הברכה** (פרק טז סעיף ט), **תן ברכה** (עמוד תקה, תקלא) ו**מדריך הכשרות בד"ץ העדה החרדית** (פסח תשפ"א עמוד 71, ובהוראה לרבני הילכתא) ועוד, שאם בישל את הגרעינים לפני הקליה ברכותם בורא מיני מזונות, כיון שהגרעינים שבוים והתבשלו לפני הקליה, דינו כמעשה קדירה שברכתו 'מזונות' אף שלא התמעכו יפה ולא נדבקו יחד, כי בהכרח שבמהלך תהליך פעולות הבישול והאפייה הברכה, שדרך ההכנה במפעל B&D הוא בבישול מקדים ומדיון 'כל שיש בו', ואחריו מברך 'על המחיה'. ותכנה בוזאת הברכה ובשע"ב הברכה, שדרך ההכנה במפעל B&D הוא בבישול מקדים ולכן ברכתו 'מזונות' ו'על המחיה'.

ובאופן שבישל בכלי שני, או בעירוי מכלי ראשון, לדעת הגרש"ו **שניינברג זצ"ל** והגר"ר **שטרנבוך שליט"א** (וזאת הברכה שם אות ט) והגר"ר **צבי ובר שליט"א** (שם, ובהוראה לרבני הילכתא) והגר"ר **שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** (שערי הברכה עמוד תשעא), על ידי עירוי מכלי ראשון כיון שבמשל רק כדי קליפה ואין עיקרו מבושל לא נשתנה הברכה ל'מזונות', ונשאר ברכתם 'בורא פרי האדמה'.



קלי האדמה: ואם לא בישל את הגרעינים, כפי שהמציאות אצל הרבה יצרני גרנולה בארץ ישראל (תלמה, דגן בוקר, כוכב השחר, סוגת), שקלית הדגן מתבצע ללא בישול מקדים במים, לדעת הגרש"ו **אויערבער זצ"ל** והגר"ר **חיים שניינברג זצ"ל** (וזאת הברכה בירור הלכה כז עמודים 277-276, ביאורים ומוספים דרשו סימן רח הערה 10), והגר"ש **אלישיב זצ"ל** (שם), ואשרי האיש אור"ח חלק א פרק לו אות ו, מעיין הברכה פרק ה אות יא), והגר"מ **שטרנבוך שליט"א** (הברכות כהלתן סעיף כה) ושו"ת **אבני ישפה** (חלק ט כתב יד), ורבני ועד הכשרות בד"ץ העדה החרדית (מדריך הכשרות פסח תשפ"א עמוד 71, ובהוראה לרבני הילכתא), ברכתם בורא פרי האדמה כדיון כוסס חיטה, ואף באופן שאין השיבולת שועל רוב מתערבות הגרנולה, מכל מקום מצטרפים אליו כל שאר המאכלים שברכתם האדמה, ולגבי ברכה אחרונה מעיקר הדין ברכתם 'בורא נפשות', ולכתחילה יאכל רק תוך הסעודה.

אמנם **בחיידושי בתרא** (סימן קסח על משנ"ב ס"ק סה עמוד כט) כתב בשם הגרש"ו **שניינברג זצ"ל** שברכתו מזונות משום שהוא אפוי.

5. בישול בקיטור לפני הקליה

ריכוך מקדים: דרך הרבה יצרני הגרנולה שתהליך הכנת הגרנולה מתבצע באופן הבא, וכן דרך הכנת חטיף גרנולה הנקרא GRANOLA BAR של חברת NATURE VALLEY, שתהליכה מקלפים את הגרעינים מקליפתם החיצונית (לא הקליפה הדקה הדבוקה לגרעין). בשלב שאחריו מבשלים את הגרעינים למשך כמה דקות באדי מים על ידי קיטור בחום גבוה על מנת לרכך אותם, כדי שלא יתרכסו על ידי הרידוד. בשלב נוסף מכניסים את גרגרי השיבולת שועל לתוך כלי מיוחד שנקרא 'פסטרוד' הכובש ומרדד ומרכך את הגרעינים.

מתחילת התהליך ועד שלב זה הכל מתבצע במפעלי הייצור בחו"ל, בשלב זה הגרעינים מיובאים לארץ בצורת קוואקר. מערבים את הגרעינים היבשים על ידי מיקסר במי סוכר פושרים

אלישיב זצ"ל (וזאת הברכה פרק יב עמוד 104), והג"ר **משה שטרנבוך שליט"א** (הברכות כהלכתו ס"ק כה) אפילו שהגרעניים אינם מבושלים, אם הגרונלה מתרבת עד שהגרעניים נדבקים יחד על ידי המשקה, ברבת הגרונלה 'מזונות', כיון שנחשב דבוק, ואם הגרונלה שאינה מבושלת שרובה בחלב רק זמן קצר ולא נדבוקו 'יחד', לדעת הגרש"ז **אוייערבן זצ"ל** (שם) לא במרכים עליה 'מזונות' אלא 'האדמה', מכיון שלא נדבק עדיין ולא נחשב שריו בחלב.

תלוי אם מבושל: כאשר מערב הרבה גרונלה ביוגורט, אם הגרונלה מבושלת או בנפרד או יחד עם היוגורט (כביור רבני הילכתא במפעל 'תנובה' שהיוגורט מבושל יחד עם הגרונלה בישול גמור), מברך על הגרונלה 'מזונות' ופוסט את היוגורט. ואם יש רק מעט גרונלה מברך 'מזונות' על הגרונלה, ואם עיקר כוונתו לגרונלה הברכה פוסט גם את היוגורט (וזאת הברכה עמוד 327 אות א, ופסקי תשובות סימן רח אות יא), ולכתחילה יפוסט את היוגורט בברכת 'שהכל' על מאכל אחר (כדעת הח"י אדם שהובא **במשנ"ב** סימן רח ס"ק כג). ואם כוונתו גם ליוגורט, מברך גם על היוגורט (שערי הברכה שם הערה מג).

ואם הגרונלה אינה מבושלת וברכת 'האדמה' תלוי במחלוקת הפוסקים (הובא לעיל) האם יש את הכלל של 'כל שיש בו' דבגן שברכתו האדמה, ולדעת הג"ר **חיים פנחס שיינברג זצ"ל** והג"ר **שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** (וזאת הברכה עמוד 104 והערה 4) להכליל אין אומרים 'כל שיש בו' במאכל שברכתו 'האדמה' ואם כן מברך על היוגורט 'שהכל' ופוסט את הגרונלה.

תלוי בכמות: ובשערי הברכה (עמוד תקעד) מחלק, שאם העיקר הוא הגרונלה, והמשקה המועט נועד להעטימו, ברכת 'האדמה' פוסט את המשקה, אך אם המשקה בכמות גדולה גם כדי להרוות צימאונו מברך על המשקה בנפרד. ואם הגרונלה מועטת ביותר וניתנת כדי לתת טעם במשקה היא בטלה למשקה.



עם חומרי טעם, בשלב הבא קולים את הגרעניים בתנור, במהלך התהליך מוסיפים לגרונלה את הפירות. ונחלקו הפוסקים מה ברכתו, ושושן השאלה האם ההרתחה של הקיטור נחשב בישול שמכינו לאכילה וברכתו מזונות, או שלא נחשב בישול כי עיקר המטרה היא להמית את האנזימים שבדגן ולא להכינו לאכילה וברכתו האדמה.

מזונות: לדעת הגרש"ז **אלישיב זצ"ל** (וזאת הברכה עמוד 288), ברכתו 'מזונות' משום שהאידיו והחום נחשבים כבישול. והוסיף בוזאת הברכה למרות שזה רק ספק האם האידיו מכינו לאכילה, מכל מקום כנראה שזה בצירוף שיטתו שאפיה בחום דינה כבישול. ולדעת הג"ר **בן ציון אבא שאול זצ"ל** (שו"ת אור לציון פרק מז תשובה מג) גרונלה העשויה משיבולת שעול שבורה מעט שהתבשל מעט באדי מים חמים ואחר כך נאפית בתנור ברכתה 'מזונות', ואף אם נותנה בגלידה או בחלב, מברך על הגרונלה שהוא העיקר ופוסט את המשקה. והוסיף בוזאת הברכה (עמוד 288) שרק לגבי גרונלה מבושלת באדי מים דעתו שמברך מזונות, אבל קלוי ללא בישול באדי מים, ברכתו האדמה, כפי שכתב האור לציון (פרק יד תשובה כא) לגבי שלוח האדמה'.

האדמה: מאידך לדעת הגרש"ז **אוייערבן זצ"ל** (וזאת הברכה עמוד 288, ותן ברכה קונטרס התשובות לסימן רח אות א, פרק טז הערה סג), **והשוולחן הלוי** (חלק א פרק ג אות ד), וכן מופיע **בטול הברכות ותן ברכה** (עמוד מז), האידיו אינו מרכז כבישול, ולכן ברכתו 'בורא פרי האדמה', והוסיף הגרש"ז שנכון לאכלו בת הסעודה.

וכן לדעת רבני שערות OU הג"ר **ישראל בעלסקי זצ"ל** והג"ר **הערשל שכטר שליט"א**, ברכתו 'האדמה', משום שהגרעניים עדיין שלמים ומבואר בשו"ע שגרעניים שלמים קלויים ברכתם 'האדמה', והרי הגרעניים נראים שלמים לפנינו. וכן לדעת הג"ר **משה היינמן שליט"א** בחטיף גרונלה האמור האידיו מספיק כדי לחייבו בברכת 'מזונות' 'ועל המחיה'.

וכן לדעת הגרש"ז **שטיצברג שליט"א** (שערי הברכה שם הערה לז, בהוראה לרבני הילכתא) באופן שמתבשל על ידי אדים ברכתו 'האדמה', כי הגרעניים אינם ראויים לאכילה בשלב האידיו, ולא נחשב כהכנת המאכל לאכילה. וגם אם הגרעניים ראויים לאכילה בשלב האידיו, עדיין הוא בכלל הדיו של כוסט חיסה שמברך 'האדמה', כמו קליות שלא ימחו, וכדון 'שלוה', וכפי שהמברר על פי עדות המשיג שמקלפים רק את הקליפה החיצונית ולא את הקליפה הפנימית הדבוקה לגרר, וכפי שניתן לעין שנשאר לזה צורה של גרגר טבעי שיש כעין פס באמצע, ואינו דומה לגריס פנינה שהגרגר עצמו משויך. והוסיף שממילא כאשר אינו יודע כיצד ייצרו את הגרונלה שלפניו יברך 'האדמה' מאחר שרוב סוגי הגרונלה המצויים מוכנים על ידי קליה ללא בישול, ומעיקר הדיו 'האדמה' פוסט באופן של ספק.

תלוי במציאות: ולדעת **לוח ברכות מטעם גוף הכשרות סטאר** (וזאת הברכה שם) אם מטרת האדים להכנת הפתיתים לאכילה ולטעם ברכתו מזונות, ואם מטרת האדים להמית את האנזימים בלבד ברכתו 'האדמה'.

ולדעת הגר"מ **שטרנבוך שליט"א** והגרש"פ **שיינברג זצ"ל** (וזאת הברכה עמוד 288) אם הפתיתים ראויים לאכילה אחרי הבישול באדים לפני הקליה ברכתם 'מזונות', ואם אין ראויים לאכילה עד אחרי הקליה ברכתם 'האדמה'.

תור הסעודה: ולדעת הגר"מ **קארפ שליט"א** (הלכות יום ביום חלק ב פרק טז סעיף ד) גרונלה המיוצרת על ידי אידיו, ירא שמים לא יאכלם אלא בתוך הסעודה או יפטרם על ידי שני מאכלים שונים שברכתם 'מזונות' ו'האדמה'.

6. תערובת במשקה

תלוי אם נדבק: כאשר מערב את הגרונלה בחלב, לדעת הגרש"ז **אוייערבן זצ"ל** (ותן ברכה) והגרש"פ **שיינברג זצ"ל** והגר"ש

סיכום הגיליון

דינים העולים

- א. **כוסס דגן:** הכוסס דגן ח"י, או קליות, או שלוק והגרעניים שלמים, מברך 'האדמה'. ולגבי ברכה אחרונה מעיקר הדיו מברך 'בורא נפשות', ולכתחילה יאכלם רק בתוך הסעודה שמא צריך לכרר 'על פרי האדמה'.
- ב. **דגן מבושל:** האוכל גרעני דגן מבושלים בארבעת האופנים הבאים מברך 'מזונות' ועל המחיה. א. חלוק לחתיכות קודם הבישול. ב. הוסרה הקליפה עם חלק מהגרעין. ג. נמנע או נדבק יחד. ד. הוסרה הקליפה ונדבק קצת. ובאופן שהוסרה הקליפה והגרעניים שלמים, או שנמנעו מעט, ספק עם מברך מזונות או האדמה וראוי לאוכלם רק תוך הסעודה.
- ג. **גרעניים מבושלים:** בישלם על האש, או בכלי ראשון שהוסר מהאש כל זמן שהיה סולדת בו ברכתם 'מזונות'. אבל בישלם בעדיין מכלי ראשון, או בכלי שני, לא נחשב בישול וברכתם 'האדמה'.
- ד. **רוב ומיעוט:** תערובת שיש בה מחמשת מיני דגן שברכתה מזונות, מברך מזונות אף שהוא המיעוט, ופוסט את התערובת, ואם ברכתה האדמה נחלקו האחרונים אם פוסט את המיעוט, או שצריך לברך על כל מין לחוד.
- ה. **גרונלה:** אם מבושלת קודם הקליה, ברכתה 'מזונות' ועל המחיה. אם אינה מבושלת קודם הקליה ברכתה 'האדמה' ו'בורא נפשות' ולכתחילה יאכלם רק תוך הסעודה.
- ו. **אדי קיטור:** אם מבושלת באדים לפני הקליה נחלקו הפוסקים האם נחשב בישול וברכתה 'מזונות' או שלא נחשב בישול וברכתה 'האדמה'. ויש שחילקו אם ראוי לאכילה אחרי השלב הראשון מברך מזונות, ואם אין ראוי לאכילה מברך 'האדמה'.
- ז. **עירב במשקה:** עירב גרונלה במשקה, אם הגרעניים הרכנו ונדבקו, ברכתם 'מזונות', ואם לא נדבקו, ברכתם 'האדמה'.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מתי מקיימים את דיני פורים, בספק מוקף חומה מימות יהושע?

מה הדין ב"ד ובט"ו בעיירות המסופקות האם הם מוקפות חומה, לגבי קריאת המגילה, ברכות המגילה, על הניסים, קריאת התורה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, סעודת פורים, שתיית יין 'עד דלא ידע' ומה הדין בסמך נראה לעיר המסופקת?

מקורות: גמ' (מגילה דף ה:); טור בית יוסף שו"ע משנ"ב (סימן תרפ"ח סעיף ד ופסקי תשובות וביאורים ומוספים דרשו שם); ביאור הלכה (סימן תרצה ד"ה או; כף

החיים (סימן תרפ"ח ס"ק כה); חזו"א (סימן קנ"ג ס"ק ג); ארחות רבינו (חלק ג סימן לה); אור לציון (חלק ד סימן נה אות ז); הליכות שלמה (פרק כ סעיף יא).

במזרח זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל, התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

כדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
2. בעמדות 'דרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחצר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 342 בסך 100 שקל מזומן האברך החשוב הר"ר יעקב זאב חשין שליט"א כולל 'יחי יעקב' בית שמש

המדור השבוע נתרם לזכות התינוק אלעזר בן אפרת הי"ו

בית הוראה הילכתא

ראוי לבדוק לפני השימוש

מדריך הכשרות: לגבי בדיקת גרנולה מנגיעות, יש לציין שהגרנולה הינו מוצר רגיש, ולכן מופיע על אריזות הגרנולה **כשרות בד"ץ העדה החרדית המילים 'ראוי לבדוק לפני השימוש'**, שפירושו נכון וראוי לנהוג כך לכחילה. מכיון שלפי הבדיקות שנעשו במוצר זה רמת הנגיעות היא לעיתים רחוקות, ואינו בגדר מיעוט המצוי, והמוצר הוא בעל רגישות גבוהה, ולכן נכון וראוי לכחילה לבדוקם בבדיקה קלה, אולם אינו בגדר חיוב גמור (על פי מדריך הכשרות ניסן תשפ"א עמוד 56).

בדיקת המזון כהלכה: לדעת הג"ר **משה וא שליט"א** (קיצור ספרי 'בדיקת המזון כהלכה' עמודים 59-34), גרנולה הינו מוצר המורכב ממוצרים רגישים, והוא בסיווג של 'לעיתים רחוקות נגיע', כגון כאשר אוחסן תקופה ממושכת, או בתנאים לא נאותים, או מגידול לא משוער. מוצר בסיווג האמור אינו חייב בבדיקה, אבל ראוי להתבונן מה מצבו באופן כללי, או באמצעות בדיקה מדגמית. אם נמצאו סימני נגיעות יש לבדוק כהלכה.

ולכן, יש לרכוש גרנולה ממפעל עם מוניטין לתוצרת באיכות גבוהה, תחת השגחה מהודרת, ובאריזה איכותית, לוודא שהמוצר לא התיישן (מראה האריזה, ותאריך התפוגה). יש להעדיף גרנולה ללא צימוקים. יש יתרון בהכנת גרנולה בבית, לאחר בדיקת כל הרכיבים.

עדכוני הלכה

מצות ללא גלוטן

בהמשך למידע לגבי חבורות של מצות מהודרות ללא גלוטן לתועלת הרגישים לגלוטן, ניתן להשיג מצות חבורה מהודרת, יד ומכונה, שיכולת שועל ללא גלוטן, כסומין 80%, מהחבורה בראשות הג"ר **מרדכי אליהו סלושץ שליט"א** מו"ץ בב"ד של הגר"נ **קרליץ זצ"ל**.

ניתן לבצע הזמנות עד תאריך ט"ו אדר א' תשפ"ב. לפרטים משפחת כאהן 052-7185592



נושא הגיליון הבא:

'דיני הפורים בערי הספקות'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

מערכת 'הילכתא' מברכת את רבבות אלפי ישראל מסיימי משנ"ב מחזור ב' על פי סדר 'דף היומי בהלכה' שעל ידי המפעל העולמי 'דרשו' וברכת הצלחה לרבבות המצטרפים החדשים למחזור ג' יהי רצון שיזכו ללמוד וללמד לשמור ולעשות

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
ביורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון



קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...